

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü
Hizmet Akdiyle Çalışanlar Daire Başkanlığı

Sayı : 19662804/20101-2014/2367197 -6774 223

05/05/2015

Konu : Yabancı bayraklı gemilerde çalışan
Türk gemiadamları hk.

DENİZ TİCARET ODASINA
Meclisi Mebusan Cad. No : 22
Fındıklı / İSTANBUL

İlgi : 9/2/2015 tarihli ve 641 sayılı yazı.

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar sigortalı sayılmıştır. Bu kapsamdaki sigortalıları işverenler, 10 uncu madde gereğince geçici görevle yurt dışına gönderebilmekte olup sigortalıların ve işverenlerin sosyal sigortaya ilişkin hak ve yükümlülükleri devam etmekte, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 86 ncı maddesi gereğince geçici görevle gönderilen sigortalının işverenlerince görevlendirildiklerine dair görev belgesinin ibrazı yeterli olmakta, Kurumca yurtdışında bulunma hali her türlü bilgi ve belgeyle de tespit edilebilmektedir.

Yine, 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendi ile Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılmakta, bunlar hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanmaktadır. Bu kapsamda işverenler % 2 oranında kısa vade primi ile % 12,5 genel sağlık sigortası olmak üzere (% 5 sigortalı hissesi, % 7,5 işveren hissesi) toplam % 14,5 oranında prim ödemektedirler. Sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde, Türkiye'de yasal olarak ikamet etme şartı ile aranmaksızın haklarında isteğe bağlı sigorta hükümleri uygulanmakta, % 20 oranında prim tahsil edilmektedir. İsteğe bağlı sigortaya ödenen süreler 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalılık sayılmaktadır.

Diğer taraftan, 854 sayılı Deniz İş Kanunu denizlerde, göllerde ve akarsularda Türk Bayrağını taşıyan ve yüz ve daha yukarı grostonilatoluk gemilerde hizmet akti ile çalışan gemiadamları ve bunların işverenleri hakkında uygulanmaktadır.

4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 10 uncu maddesi ile de Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı olan gemilerde ve yatlarda istihdam edilecek gemi adamlarının Türk sosyal güvenlik ve bireysel ve toplu iş hukuku mevzuatına tabi olacağı, ancak, yabancı uyruklu gemi adamları için, uluslararası veya ikili sosyal güvenlik sözleşmelerinde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, talepleri halinde kendi ülkelerinde zorunlu veya herhangi bir ülkede özel sigortalı olduklarını kanıtlamaları şartı ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi tutulmayacakları hususu düzenlenmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 941 inci maddesi gereğince;

Türk gemisi, kendilerine ait olduğu takdirde Türk Bayrağı çekme hakkını kaybedeceği kişilere en az bir yıl süreyle kendi adlarına işletilmek üzere bırakılmış olursa, malikin istemi

üzerine Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, bırakma süresince, o ülke kanunları buna imkan sağlıyorsa geminin yabancı bayrak çekmesine izin verebileceği, bu izin sona ermedikçe veya kanuni sebeplerle geri alınmadıkça gemi Türk Bayrağı çekemeyeceği,

Türk gemisi olmayan bir geminin Türk Bayrağı çekebilecek kişilere en az bir yıl süreyle kendi adlarına işletilmek üzere bırakılması halinde, malikin rızası alınmış olmak, Türk mevzuatının kaptan ve gemi zabıtları hakkındaki hükümlerine uyulmak ve yabancı kanunda da bunu engelleyen bir hüküm bulunmamak şartıyla, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca geminin Türk Bayrağı çekmesine izin verebileceği, izin alan kişinin, her iki yılda bir, izin için gerekli şartların varlığını sürdürdüğünü ispatlamakla yükümlü olduğu,

hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu hükümler gereğince;

- Ülkemizde bulunan işyerinde çalışan sigortalıların işverenler tarafından geçici görevli olarak yurtdışına gönderilmeleri halinde, primleri Ülkemizde ödenmeye devam edilmekte olup sigortalının Türk yada yabancı bayraklı gemide görevlendirilmesi primler Ülkemizdeki işveren tarafından ödenmektedir.

- Türk bayraklı gemiler hakkında işverenler ve sigortalılar yönünden 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanmakta olup Ülkemiz ile ikili sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmış ülkeler hakkında da benzer şekilde işlem yapılmaktadır.

- Ülkemizle ile arasında ikili sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerin limanlarına kayıtlı gemilerin işletmesini devralan ya da bu gemilerde işin bir bölümünü üstlenen Türk işverenlerce çalıştırılan Türk işçilerinin sosyal güvenliklerinin de 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendi kapsamında sağlanması gerekmektedir. Burada çalışan kişilerin özel olarak sigortalılıklarının sağlanması sigortalı oldukları anlamına gelmemektedir.

- Türk işverenin kendine ait gemisini başka bir bir ülkeye kiralaması halinde bu gemide Türk vatandaşları çalıştırılrsa bile bu kişiler hakkında 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanmamaktadır.

Öte yandan; 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendi kapsamında olan Türk işverenler 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin (ı) bendi kapsamındaki prim teşviki uygulamasından yararlanmaktadırlar.

Bilgilerinize rica ederim.

Ahmet AÇIKGÖZ

Kurum Başkanı a.

Genel Müdür